

**MOL YETKAZIB BERUVCHI VA PUDRATCHILAR BILAN HISOB-
KITOBLAR AUDITI****BERDIYOROV MARUF BOZOR O’G’LI**

Annotatsiya: O‘zbekistonning jahon iqtisodiy hamjamiyatiga munosib tarzda kirib borishida kichik biznes va tadbirkorlik korxonalarining faoliyat yuritishi, ayniqsa pandemiyadan keyingi og‘ir iqtisodiy davrda kishilarni ish joylari va daromad manbai bilan ta‘minlash, joylarda tashabbusni rag‘batlantirish, aholi o‘rtasida shakllangan tadbirkorlik ko‘nikmalarini ommalashtirish, milliy, madaniy boyliklarni butun dunyoga namoyon etish imkoniyatlari paydo bo‘ladi.

Bu ishlarni amalga oshirish uchun esa eng avvalo iqtisodiy sohada islohotlarni yanada chuqurlashtirish va erkinlashtirish borasida aniq dasturning ishlab chiqilganligi asos bo‘ladi. Bu borada Prezidentimiz Sh.M.Mirziyoev: «Xalqaro valyuta jamg‘armasi va nufuzli reyting agentliklari tahlillariga ko‘ra, hozirgi qiyin va murakkab sharoitda O‘zbekiston jahonning sanoqli mamlakatlari qatorida moliyaviy- iqtisodiy barqarorlikni ta‘minlash, ishlab chiqarish tarmoqlarini tiklash va iqtisodiy faollikni oshirishga erishib kelmoqda.

Mana, yaqinda Amerika Qo‘shma Shtatlarining “J.P.Morgan” investitsiya banki tomonidan e‘lon qilingan “O‘zbekiston: yuksalish yo‘li” nomli tahliliy hisobotda ham ayni shu fikrlar bayon etilgan» deb ta‘kidlagan. Bu respublikamiz pandemiyadan keyingi davrda iqtisodiyotida faoliyat yuritayotgan barcha soha va korxonalarining foyda ko‘rish maqsadida, bozor iqtisodiyoti talablaridan kelib chiqqan holda maxsulot ishlab chiqarishi yoki xizmat ko‘rsatish ko‘rsatkichlarini yanada oshirishini talab etadi.

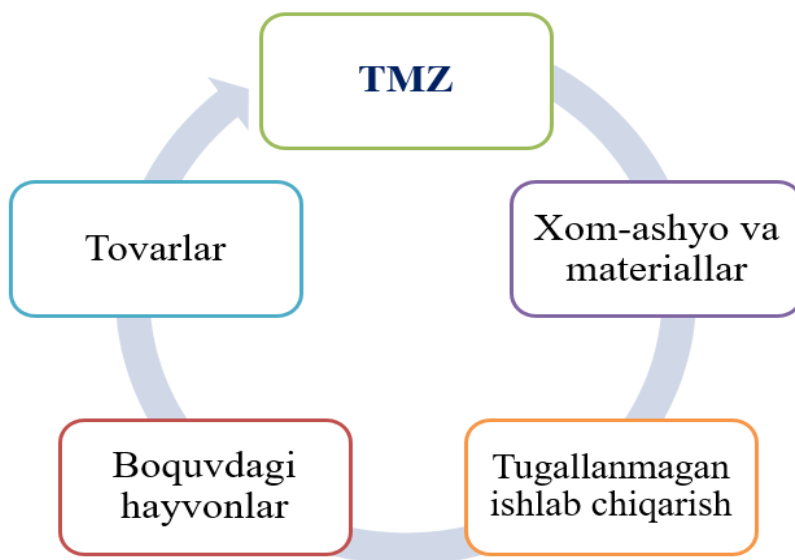
Mamlakatimizda kichik biznes va xususiy tadbirkorlik yetakchi rol o‘ynaydigan ko‘p tarmoqli iqtisodiyot jadal shakllanmoqda. Kichik biznesni rivojlantirishni rag‘batlantirishga qaratilgan chora tadbirlar, ularni ro‘yxatga olish tartibining sezilarli darajada soddalashtirilgani, eng muhimi, tadbirkorlikning huquq va manfaatlarini himoya

qilish bo'yicha samarali mexanizmning amalda joriy etilgani iqtisodiyotimizda katta ahamiyatga ega bo'lgan xususiy tarmoqni yanada rivojlantirish va mustahkamlash imkonini beradi. Jumladan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoev: «Shu o'rinda iqtisodiyotimizdagi tarkibiy islohotlar va asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar haqida ayrim ma'lumotlarni keltirib o'tishni zarur, deb bilaman.

2017-2020 yillarda mamlakatimizning iqtisodiy o'sish darajasi 18,3 foizni tashkil etib, yalpi ichki mahsulot 60 milliard dollarga yetdi. Bu haqda gapirganda, tashqi savdo aylanmasi 2016 yildagi 24 milliard dollardan 2020 yilda 36 milliard dollarga ko'payganini ta'kidlash lozim. Sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish 369 trillion so'mni tashkil qilib, 2016 yilga nisbatan 23,4 foizga o'sdi. Natijada sanoat mahsulotlarining yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 19,5 foizdan 27,4 foizga ko'tarildi.

Iqtisodiy sohani, jumladan, bojxona tartiblarini liberallashtirish tufayli 2020 yilda eksport hajmi 15,1 milliard dollarni tashkil qilib, 2016 yilga nisbatan 25 foizga o'sdi.

1-rasm. Tovar-moddiy zaxiralarni turkumlash

Manba. Muallif tomonidan mustaqil tayyorlangan

Materiallar hisobining vazifalariga quyidagilar kiradi:

1. Materiallar harakati bilan bog'liq bo'lgan o'zgarishlarini o'z vaqtida tegishli hujjatlarda rasmiylashtirish.

2. Materiallarni joylashda ularni to‘g‘ri saqlanish ustidan nazorat olib borish.
3. Moddiy texnika ta’minoti rejasining bajarilishi ustidan nazorat olib boriladi.
4. Materiallarning ishlab chiqarishga to‘g‘ri berilishi va ularni sarflash me’yoriga rioya qilish ustidan nazorat olib borish.
5. Mahsulot tannarxini hisoblashda sarflangan TMZlarni kalkulyatsiya ob’ektlarida to‘g‘ri taqsimlash.
6. Ichki resurslarni ishga solish maqsadida ortiqcha va foydalanilmayotgan TMZlarni aniqlash va sotish.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI:

1. O‘zbekiston Respublikasining «Auditorlik faoliyati to‘g‘risida»gi Qonuni (yangi tahriri) 2000 y. 26 may. // Soliqlar va bojxona xabarleri, 2000 yil 13 iyun.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2007 yil 4 apreldagi “Auditorlik tashkilotlari faoliyatini yanada takomillashtirish hamda ular ko‘rsatayotgan xizmatlar sifati uchun javobgarlikni oshirish to‘g‘risida”gi PQ–615-sonli Qarori.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2008 yil 2 iyuldagi “Auditorlik tashkilotlarining moliyaviy barqarorligini oshirish yuzasidan qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PQ–907-sonli Qarori.
4. Alimov, M. (2019). Buxgalteriya hisobida zaxiralar baholash usullari. Toshkent: "O‘zbekiston universiteti nashriyoti".
5. Karimov, A. (2020). O‘zbekistonning moliyaviy hisob-kitob tizimi. Toshkent: "Iqtisodiyot va ta’lim".